

Tweede Kamer der Staten Generaal
Aan de leden van de Vaste Kamercommissie voor onderwijs
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum
26 juni 2018

Kenmerk
HT-RB.secr/803431

Onderwerp:
Algemeen Overleg 'Krimp in het onderwijs'

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie voor onderwijs,

Uit de [Voortgangsrapportage leerlingendaling funderend onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs](#)¹ die onderwijsminister Arie Slob samen met zijn collega Ingrid van Engelshoven van OCW op 12 juni naar uw Kamer heeft gestuurd, blijkt een visie op de gevolgen demografische krimp die door leden van VOS/ABB wordt gedeeld. Er zijn echter ook punten van ernstige zorg, die ik met u wil delen.

Schoolbesturen die bij VOS/ABB zijn aangesloten, vinden het positief dat zij aan zet blijven om in hun regio te doen wat nodig is om de leerlingendaling op te vangen en een zo breed en toegankelijk mogelijk onderwijsaanbod te garanderen. Ook het feit dat de overheid niet ingrijpt, maar wel ondersteuning op maat biedt, wordt als positief beoordeeld. Het onderwijs waardeert goede samenwerking met de overheid, zonder dat diezelfde overheid samenwerking van bovenaf oplegt.

Andere punten uit de voortgangsrapportage waarover onze leden positief zijn:

- Binnen bestaande wet- en regelgeving wordt bekeken hoe het beste resultaat kan worden bereikt. Er is immers nú actie nodig en wet- en regelgeving kan niet op stel en sprong worden aangepast.
- Reeds gewijzigde wet- en regelgeving geeft schoolbesturen ruimte tot samenwerking binnen de kaders van grondwetsartikel 23 over de vrijheid van onderwijs. Denk aan de Wet toekomstbestendig onderwijsaanbod en de Wet vereenvoudiging samenwerkingschool.

1

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2018/06/12/voortgangsrapportage-leerlingendaling-funderend-onderwijs-en-middelbaar-beroepsonderwijs/voortgangsrapportage-leerlingendaling-funderend-onderwijs-en-middelbaar-beroepsonderwijs.pdf>

- De afschaffing van de fusietoets is buitengewoon positief, want nu worden schoolbesturen niet meer gehinderd om samen goed onderwijsaanbod te behouden.

VOS/ABB-leden geven voorts aan dat de op handen zijnde vereenvoudiging van de bekostiging van het voortgezet onderwijs kan worden gekoppeld aan maatregelen om samenwerking te verbeteren. Bijvoorbeeld om in een regio of stad een zo breed mogelijk vmbo-aanbod te handhaven. VOS/ABB en haar leden denken hier graag over mee, samen met het ministerie van OCW.

Zeeuws-Vlaanderen

VOS/ABB ondersteunt de positie, rol en uitvoering van de minister en het ministerie van OCW in de aanpak van leerlingending van harte, zoals wij hierboven aangeven. Er zijn verschillende casussen in het land die laten zien dat die aanpak goed is. Voor het voortgezet onderwijs in Zeeuws-Vlaanderen heeft de minister echter gekozen voor een aanpak die hard botst met de Grondwet, de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) en de wetswijziging met betrekking tot de samenwerkingschool.

Hieronder staat kort weergegeven welke bezwaren er zijn:

- De minister verzuimt om als uitvoerende macht op basis van de (Grond)wet maatregelen te nemen die het krimpprobleem in het voortgezet onderwijs in Zeeuws-Vlaanderen zouden moeten oplossen. Van de minister mag worden verwacht dat hij de (Grond)wet naleeft!
- Artikel 23 van de Grondwet is opzijgeschoven, terwijl de Grondwet in heel Nederland van kracht is. Het bewust opzijshuiven van artikel 23 gaat in Zeeuws-Vlaanderen ten koste van het openbaar voortgezet onderwijs, dat geheel uit deze krimpregio dreigt te verdwijnen.
- De aanpak waar de minister voor kiest, staat haaks op het [regeerakkoord](#)². Daarin staat dat het kabinet de vrijheid van onderwijs van grote waarde acht, omdat die ouders en leerlingen de mogelijkheid biedt een school te kiezen die past bij hun overtuiging. Er staat zelfs: 'Dit kabinet vergroot de vrijheid van onderwijs'.
- De vraag is gerechtvaardigd of de minister uitvoert wat in het [verkiezingsprogramma van de ChristenUnie](#)³ staat, namelijk dat al het onderwijs bijzonder moet worden. Het lijkt ons evident dat het regeerakkoord en zeker ook de Grondwet prevaleren boven het verkiezingsprogramma van de coalitiepartner die deze minister heeft geleverd.
- De minister heeft in [reactie](#)⁴ op onze bezwaren uw Kamer ten onrechte te kennen gegeven dat in Zeeuws-Vlaanderen het duale bestel niet zou worden uitgehold. Hij negeert daarbij dat het bestel is gebaseerd op de grondwettelijk vereiste alomtegenwoordigheid van openbaar onderwijs. Het bestel wordt dus wél uitgehold!

²

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/publicaties/2017/10/10/regeerakkoord-2017-vertrouwen-in-de-toekomst/Regeerakkoord+%27Vertrouwen+in+de+toekomst%27.pdf>

³ <https://www.christenunie.nl/l/library/download/1047759>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/02/23/kamerbrief-met-reactie-op-vos-abb-n.a.v.-adviesrapport-taskforce-voortgezet-onderwijs-zeeuws-vlaanderen>

- De minister negeert daarmee tevens het rapport [Vrijheid van stichting](#)⁵, dat is opgesteld door het Nederlands Centrum voor Onderwijsrecht (NCOR). Dit rapport is een voorbeeld van de vele publicaties waarin de grondwettelijk vereiste alomtegenwoordigheid van openbaar onderwijs nadrukkelijk wordt genoemd. De minister gebruikt dit rapport voor vraagstukken op het gebied van demografische krimp. Hij zou dus de eis van alomtegenwoordigheid van openbaar onderwijs moeten kennen.
- Docent Staats- en Bestuursrecht Stefan Philippen van de Erasmus Universiteit in Rotterdam, die is gepromoveerd op de vrijheid van schoolstichting zoals beschermd door artikel 23 van de Grondwet, steunt bovenstaande visie van het NCOR. Hij [bevestigt de conclusie](#)⁶ dat de minister met de lijn die hij in Zeeuws-Vlaanderen heeft ingezet buiten de Grondwet treedt. Het is volgens hem aan uw commissie om te waken over de Grondwet door de minister tot een serieuze grondwettelijke beschouwing aan te zetten.
- De minister negeert bovendien bewust de mogelijkheid van de samenwerkingschool van openbaar en bijzonder onderwijs, waarvoor na vier decennia (!) politieke discussie de Grondwet is gewijzigd. Die discussie en grondwetswijziging zijn natuurlijk niet voor niets geweest!

Kortom, het voortgezet onderwijs in Zeeuws-Vlaanderen wordt geschaad door de ongrondwettelijke aanpak die de minister voor dit krimpgebied heeft gekozen. Hij zou er in plaats daarvan goed aan doen om zijn eigen voortgangsrapportage en zijn eigen ervaringen met de aanpak van demografische krimp in andere regio's te benutten om ook in Zeeuws-Vlaanderen kwalitatief hoogstaand voortgezet onderwijs te behouden. Zo kan de krimpaanpak ook in dit gebied voldoen aan de eisen die onlosmakelijk verbonden zijn aan het door de minister zelf op waarde geschatte artikel 23 over de vrijheid van onderwijs en overige wet- en regelgeving die betrekking heeft op leerlingendaling.

Met vriendelijke groet,
Vereniging VOS/ABB

Hans Teegelbeckers
directeur

---

⁵ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-118423.pdf>

⁶ <https://www.linkedin.com/pulse/roc-vorming-het-voortgezet-onderwijs-hoe-krimp-duale-bestel-stefan/>